

**Sivilombudsmannens forebyggingsenhet
mot tortur og umenneskelig behandling
ved frihetsberøvelse**

Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

**NATIONAL POLICE IMMIGRATION SERVICE
- NORWAY**

Deres referanse:
2015/295

Vår referanse:
201500565-16

Sted, dato
Oslo, 31.01.2017

**TILBAKEMELDING PÅ SVARBREV AV 24.10.2016 FRA
SIVILOMBUDSMANNEN**

1. Generelt

Politiets utlendingsenhet (PU) viser til Sivilombudsmannens svar på oppfølgingsbrev fra PU vedrørende ombudsmannens besøksrapport av 8. desember 2015. I brevet bes det om at PU gir en skriftlig tilbakemelding til Sivilombudsmannen innen 1. februar 2017.

PU's kommentarer er i hovedsak knyttet til punktene hvor ombudsmannen anmoder om supplerende informasjon.

2. Hendelser og tvangsinngrep

2.1. Visitasjonsrutiner

Hva gjelder kroppsvitasjon så vises det til at gulvspeilet ble fjernet i august 2016 i henhold til ny Hovedinstruks for Politiets utlendingsinternat punkt 7.3.3. Det bemerkes at vitasjon gjennomføres ved at den innsatte huker seg ned slik at eventuelle uønskede gjenstander eller eksempelvis narkotika skal falle ut. Det understrekes at underlivets kroppsåpninger ikke inspiseres visuelt.

3. Helsetilbud

3.1. Tilgang til helsetjenester

Det vises til ombudsmannens anbefaling om innledende helsesamtale for nyankomne. Fra og med 1. februar 2017 vil internatet være bemannet med sykepleier også i helgene. Sykepleierne vil tilstrebe å ha en samtale med alle innsatte i løpet av de tre første døgnene, slik at de som skal uttransporteres først prioriteres, og med et mål om at alle får en helsesamtale med sykepleier før de forlater internatet. Dette sett hen til at flertallet av alle innsatte befinner seg på utlendingsinternatet i ett til tre døgn.

Ombudsmannen har anbefalt at de internerte som har bedt om helsehjelp bør få informasjon om når de får time. Helsetjenesten gir tilbakemelding på levert skjema for helsetilsyn ("legelapp") innen tre dager. Legene vurderer behovet for helsetilsyn og når det skal gis

legetime. Det tilstrebes at legetime gis innen tre dager, men det bemerkes at legene anslår at om lag halvparten av alle henvendelsene vedrørende legetimer er gjengangere og således at nye henvendelser prioriteres.

Vedrørende oppfølging av lengeværende internertes eventuelle helseutfordringer gjennomgår sykepleierne rutinemessig listen over innsatte og noterer seg hvem som er langtidssittere. Dersom en innsatt har vært på internatet i over 90 dager uten å ha blitt tilsett av helsepersonell etter innkomstsamtalen, vil sykepleier oppsøke vedkommende på avdeling for en helsesamtale og for å undersøke om det er behov for oppfølging fra lege.

3.2. Psykologisk/psykiatrisk oppfølging.

Sivilombudsmannen har anbefalt stedlig tilstedeværelse av psykolog/psykiater.

Utlendingsinternatet er i dialog med en psykolog og ser på mulighetene for å kunne ha vedkommende tilgjengelig på internatet en til to dager per uke. Det er foreløpig uklart om, og eventuelt når, en psykolog kan være på plass da dette må avklares i forhold til kostnadene omkring en slik ordning.

3.3. Faglig uavhengighet

Det vises til anbefalingen om at PU etablerer en ordning for å sikre at helsetjenestene på internatet gis av personell med faglig uavhengighet. PU anmodet i brev av 05.12.16 Politidirektoratet (POD) om bistand til utredning av helsetjenesteorganiseringen ved utlendingsinternatet. Saken ligger per i dag på departementsnivå og det avventes svar fra Helse- og omsorgsdepartementet. Helsedirektoratet har parallelt med dette invitert PU til et møte for å diskutere helsetilbudet på Trandum, og dette møtet er berammet i starten av februar.

3.4. Konfidensialitet

PU har utarbeidet et nytt skjema for helsetilsyn hvor det kun fylles ut personopplysninger og ingen informasjon om hvorfor vedkommende ønsker å se lege, se vedlegg 1.

3.5. Håndtering av risikosituasjoner

3.7.1 Helsevurdering ved uttransportering med fly

En eventuell såkalt "fit to fly"-vurdering gjøres av lege, på anmodning fra PU, i forkant av en uttransport. Legene tilknyttet utlendingsinternatet forholder seg blant annet til IATAs retningslinjer¹ når de vurderer om det er helsemessig forsvarlig å la en person uttransporteres med fly. En slik medisinsk erklæring ("fit to fly"-vurdering) inneholder ikke sensitiv informasjon, men er kun en bekreftelse på at legen har gjort en vurdering av om utlendingen er transportdyktig og er i samsvar med kravene til erklæringer som følger av helsepersonelloven² § 15, se vedlegg 2.

Ved en ledsaget uttransport vil alle dokumenter (billett, reisedokumenter, "deporteeskjema" og en eventuell "fit to fly"-erklæring) oppbevares hos transportfører. Ved en uledsaget transport vil dokumentene overleveres kapteinen om bord på flyet (i en såkalt "captain's envelope") som gir dokumentene videre til møtende myndigheter i ankomstlandet. Dette er i henhold til IATAs rutiner om uttransporteringer med fly.³

¹ IATA Medical Manual 8th Edition Revision 2, 2016

² Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) av 2.7.1999 nr. 64.

³ IATA Guidelines for the removal of inadmissible persons, Version 3.0, 12 May 2011.

3.7.2 Dokumentasjon og innrapportering av skader ved mistanke om uforholdsmessig maktbruk

Helsepersonellet på utlendingsinternatet har kamera tilgjengelig. I henhold til gjeldende rutine skal eventuelle tegn på skader dokumenteres og journalføres. Lege rapporterer en eventuell mistanke om uforholdsmessig maktbruk til avdelingsleder for utlendingsinternatet.

Legene og sykepleierne har forpliktet seg til å sette seg inn i Istanbul-protokollen. En av legene har opplæring i å avdekke og dokumentere skader fra sitt arbeid i Ullersmo fengsel. Legene har sett på protokollen og vil gjennomgå de aktuelle kapitler i protokollen sammen med sykepleierne.

4. Internering av barn

Det er besluttet av politisk ledelse at det skal opprettes en egen familieenhet utenfor Trandum i løpet av 2017.

5. Fysiske forhold

Ombudsmannen har anbefalt at uteområdene sikres med ly for regn. PU har vurdert dette og ser enkelte utfordringer både knyttet til sikkerhet i forhold til klatring, rømningsfare og kameradekning, samt at et tak kommer i veien for bruken av uteområdet til aktivitet. Det vil bli sett på alternative løsninger og om for eksempel en markise kan benyttes.

6. Aktivisering

PU har ansatt ytterligere en aktivitetsleder, slik at de nå er to. De har gjort en stor innsats i forhold til bedret organisering av aktivitetstilbudet til de innsatte. Flere rom er nå tilpasset aktivitet. Det er tilrettelagt for et treningsrom med styrkeapparater, samt et rom for styrketrening uten vekter og et eget spinningrom. Videre benyttes et rom som hobbyrom for tegning og maling, et til bibliotek, et er tv-stue, et rom for tv-spill og et eget stillerom.

I tillegg til de faste tidene for aktivitet kan de innsatte melde seg på spinning, styrketrening og løpetrening på tredemølle. Videre arrangeres det regelmessige turneringer i blant annet fotball, basketball, volleyball, badminton, innebandy og bordtennis. Det er også mulighet for å kunne være med på matlaging, quiz og bingo. De ansatte har fått positive tilbakemeldinger på aktivitetstilbudet fra de innsatte, som melder om bedre miljø på avdeling og at de sover bedre. Det økte fokuset på aktivitet har også gitt merkbare resultat i form av en reduksjon i stress- og konfliktnivået blant de innsatte.

For øvrig arbeides det i samråd med IKT-avdelingen i PU med å få på plass nye infokiosker, slik at de innsatte kan få en begrenset tilgang til internett.

7. Informasjon ved innkomst

Den skriftlige informasjonen som deles ut ved innsettelse på internatet er revidert og oversatt til engelsk, fransk, tysk, russisk, kinesisk, arabisk og urdu, se vedlegg 3. Det arbeides fortsatt med å få på plass en løsning hvor informasjon kan sendes via fjernsynsapparatet på cellene, eller eventuelt på infokioskene.

De ansatte på hver avdeling er ansvarlig for å gi nyankomne informasjon i henhold til sjekkliste, se vedlegg 4. For øvrig følger det av innsettelsesprosessen og registrering i datasystemet UTSYS at utledingen får informasjon, blant annet om retten til advokat.

8. Mattilbud

PU har hatt et møte med matleverandøren, Matbørsen, for å kvalitetssikre at de leverer mat i tråd med anbefalinger fra Statens råd for ernæring. Det fremkom at Matbørsen følger kvalitetskravene ISO 22 000 og at de er gjenstand for revisjon av Veritas to ganger per år. Videre inngår Matbørsen i Helsedirektoratets såkalte "saltsamarbeidsprosjekt", hvor målsetningen er at maten som produseres på sikt skal halvere saltinntaket i den norske befolkningen. Hva gjelder næringsinnholdet i maten, så er dette i henhold til krav fra Statens råd for ernæring. Matbørsen har stort fokus på råvarer, herunder at det kun benyttes ferske grønnsaker og ekte kjøttvarer, ikke maskinelt utbenet kjøtt (MUK), i rettene. Ingen av rettene er tilsatt kunstige tilsetningsstoffer og Matbørsen har en egen kvalitetsavdeling som sikrer god kvalitet på maten som leveres. Vedlagt følger et utvalg produktblader som gir oversikt over næringsinnhold og eventuelle allergener, se vedlegg 5.

Det bemerkes at internatet i tillegg til rettene fra Matbørsen, serverer salat til middag hver dag og to til tre frukt per innsatt daglig.

For øvrig har de innsatte tilbud om fiberrik müsli til frokost, i tillegg til brødmat og pålegg. Det utprøves også en ordning hvor innsatte kan velge knaskegulrøtter eller sukkererter i stedet for brus og snacks som poengvarer for vask av celle.

Med hilsen

Jan Olav Frantsovold
avdelingsleder

Camilla Granstrøm
politifullmektig

Antall vedlegg: 5

- Vedlegg 1: Skjema for helsetilsyn
- Vedlegg 2: Helseerklæring - "fit to fly"
- Vedlegg 3: Informasjonshefte
- Vedlegg 4: Sjekkliste
- Vedlegg 5: Produktblader fra Matbørsen